

Rannikon laguunit

Kustnära laguner

Koodi: 1150

Luontodirektiivin luontotyyppi (liite I)

Luontodirektiivin ensisijaisesti suojeltu luontotyyppi

BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, kehityssuunta vakaa

Luonnehdinta

Rannikon laguunit ovat matalia suolaisen veden hallitsemia rannikkoalueita, jotka ovat kuroutuneet merestä kokonaan tai osittain. Suolapitoisuus voi vaihdella sademäärän, haihdunnan sekä laguuniin tulevan meriveden määrän mukaan.

Suomen rannikolla laguuneiksi luetaan fladat ja kluuvit, jotka ovat pieniä, matalia ja selvästi rajautuneita vesialtaita, joilla on vielä yhteys mereen tai jotka ovat juuri kuroutuneet irti merestä. Fladojen ja kluuvien suulla on erotettavissa kynnys tai kannas, joka rajoittaa veden vaihtumista niissä. Fladojen ja kluuvien synty ja kehitys riippuvat Suomessa maankohoamisilmiöstä. Maan hitaasti kohotessa fladat kuroutuvat vähitellen irti merestä ja muuttuvat kluuveiksi, joissa veden suolapitoisuus laskee ja lajisto muuttuu.

Fladojen ja kluuvien tunnuspiirteitä ovat hyvin kehittynyt ruokikkovyöhyke ja rehevä uposlehtinen kasvillisuus. Pohjaa peittää runsas ja erikoislaatuinen kasvillisuus, johon kuuluu muun muassa merinäkinruohoa ja uhanalaisia näkinpartaisleviä sekä yleisempiä lajeja kuten ärviöitä ja vitoja. Kluuveissa esiintyy enemmän makeanveden lajistoa. Laguunit voivat olla myös kasvittomia. Laguuneissa on monipuolinen pohjaeläimistö.

Rannikon laguunien luonnontilaisuuden kannalta keskeisiä piirteitä ovat runsaslajinen kasvillisuus, harvinaisten ja uhanalaisten lajien sekä laguuneille ominaisten lintujen ja kalojen

esiintyminen. Rannat ovat rakentamattomia, eikä niitä ole ojitettu tai ruopattu. Alueella ei esiinny veneilystä aiheutuvia haittoja, rehevöitymistä tai saastumista.

Levinneisyys

Fladoja ja kluuveja esiintyy kaikkialla Suomen saaristoissa rannikkovyöhykkeillä. Pohjanlahden fladat muodostuvat moreeniselänteiden välisistä matalista painaumista, kun taas etelämpänä fladat ovat kallioiden rajaamia syvempiä altaita. Fladojen ja kluuvien lisäksi Suomessa on melko vähän muita laguuneiksi luokiteltavia umpeen kuroutuneita merenlahtia.

Nykytila ja uhkatekijät

Luonnontilaisten fladojen osuus on vähentynyt selvästi. Vapaa-ajan asutus on levittäytynyt ulommas saaristoon, ja rantarakentamisen lisäksi laguunien luonnontilaa ovat heikentäneet ruoppaus, veneily ja veden laadun huonontuminen. Laguunit ovat hyvin herkkiä rehevöitymiselle mataluutensa, suojaisuutensa ja heikon vedenvaihdon takia. Tulevaisuudessa nykyisten uhkien lisäksi ilmastonmuutoksen aiheuttama merenpinnan nousu saattaa hidastaa fladojen kehitystä.

Kuva: Jaakko Haapamäki